

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-007-03/2014
P/14/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/103 – Nadzór wojewodów nad wykonywaniem przez jednostki samorządu terytorialnego wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Lucyna Cierzniaowska-Morzyńska, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 88975 z dnia 30 kwietnia 2014 r. 2. Tadeusz Bejgerowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 88976 z dnia 30 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelnie, ul. Sportowa 6, 88-320 Strzelno (dalej: „MGOPS” lub „Ośrodek”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Nowak, Kierownik – od dnia 1 maja 1990 r. (dowód: akta kontroli str. 24)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz planowanie i wydatkowanie środków na realizację tego zadania, w latach 2012-2013.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ośrodek w prawidłowy sposób zorganizował świadczenie usług opiekuńczych, a przyznana na ten cel dotacja została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem. Wszystkie osoby, które świadczyły usługi specjalistyczne, miały odpowiednie i zgodne z wymogami kwalifikacje. W sposób prawidłowy pod względem formalnym i merytorycznym przebiegał proces przyznawania usług specjalistycznych, jak również w prawidłowych wysokościach naliczono odpłatności za świadczone usługi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Opis stanu faktycznego

W statucie MGOPS przyjętym Uchwałą Nr XXXII/258/2009 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 25 czerwca 2009 r. postanowiono m.in., że Ośrodek realizuje zadania zlecone przez wojewodę oraz wykonuje zadania własne gminy, zgodnie z rocznym planem finansowym uchwalanym przez Radę Miejską w Strzelnie.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W § 3 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka² wskazano, że zadania z zakresu świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez MGOPS na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o chronię zdrowia psychicznego³.

(dowód: akta kontroli str. 5-23)

W okresie objętym kontrolą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczyło 13 terapeutów zatrudnionych w MGOPS na umowę zlecenie. Byli oni wybierani po bezpośredniej weryfikacji złożonych w MGOPS dokumentów (cv, dyplomy, świadectwa itp.). Wszystkie te osoby posiadały odpowiednie kwalifikacje i specjalistyczne przygotowanie zawodowe wymagane rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych⁴ (dalej: rozporządzenie). Dokumenty potwierdzające wymagane przygotowanie zawodowe i staż w specjalistycznych jednostkach przechowywane były w teczkach osobowych osób świadczących usługi specjalistyczne. Kierownik Ośrodka podała, że dobór terapeutów konsultowany był z rodzinami niepełnosprawnych osób oraz instytucjami, w których terapeuci byli zatrudnieni. Przy wyborze terapeuty brano pod uwagę jego pozytywne relacje z podopiecznym. Siedmiu terapeutów świadczyło usługi w zakresie terapii behawioralnej, trzech w zakresie terapii rehabilitacyjnej i trzech w zakresie logopedii u osób z zaburzeniami psychicznymi.

(dowód: akta kontroli str. 25, 27-30, 33)

Terapeuci posiadali niezbędne informacje o podopiecznych (bezpośredni kontakt w Specjalistycznym Ośrodku Wychowawczym w Strzelnie, do którego uczęszczaly rehabilitowane dzieci), rodzaju terapii i liczbie godzin terapeutycznych. Informacje te zawarto w decyzjach wydanych przez Ośrodek. Każdy z terapeutów zobowiązany był do wypełniania miesięcznych kart pracy potwierdzanych każdorazowo przez opiekuna osoby rehabilitowanej w dniu przeprowadzenia zajęć oraz przedstawienia ich w MGOPS celem wystawienia umowy zlecenie.

(dowód: akta kontroli str. 25-26, 33)

Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie było w latach 2011-2013 przedmiotem kontroli ze strony organów Gminy Strzelno, jak i Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 31-32)

2. Nadzór wojewody nad realizacją przez gminę zadania zleconego w zakresie usług opiekuńczych

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Kujawsko-Pomorski przeprowadził w Ośrodku jedną kontrolę problemową. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. Jej zakres przedmiotowy nie obejmował specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

(dowód: akta kontroli str. 34-35)

² Nadanego przez Kierownika MGOPS zarządzeniem Nr 6/2013 z dnia 15 marca 2013 r.

³ Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598 ze zm.

3. Przebieg procesu przyznawania specjalistycznych usług opiekuńczych

MGOPS realizuje zadania w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi od maja 2012 r. W okresie wcześniejszym do Ośrodka nie zgłaszano zapotrzebowania na tego typu usługi. W latach 2012 – 2013 Ośrodek wydał 28 decyzji w ww. zakresie (12 w 2012 r. dla 5 osób objętych świadczeniem i 16 w 2013 r. dla 9 osób). Szczegółowe badanie ww. decyzji wykazało, że przyznawanie specjalistycznych usług opiekuńczych odbywało się po prawidłowo przeprowadzonym postępowaniu administracyjnym. W toku tych postępowań przeprowadzono wywiady środowiskowe, w trakcie których analizowano sytuację osobistą, rodzinną i majątkową osób ubiegających się o otrzymanie świadczenia, żądano zaświadczeń o dochodach, a także orzeczeń o niepełnosprawności. Wszystkie postępowania przeprowadzono zgodnie z terminami określonymi w art. 35 § 1-3 K.p.a.⁵, a wydane decyzje zawierały elementy wymagane art. 107 § 1 tej ustawy, tj. posiadały oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne. Zawierały również pouczenie o trybie odwołania oraz podpis osoby upoważnionej do wydania decyzji, a także zostały prawidłowo doręczone. W wydanych decyzjach, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶, został ustalony zakres, okres, miejsce świadczenia pomocy oraz liczba przyznanych miesięcznie godzin usług i wysokość odpłatności. W kontrolowanym okresie Kierownik MGOPS nie wydała decyzji odmownych.

(dowód: akta kontroli str. 81-82)

4. Naliczanie odpłatności za świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych

Zgodnie z § 4 rozporządzenia odpłatność za specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala ośrodek pomocy społecznej na wniosek osoby zainteresowanej lub jej opiekuna w zależności od posiadanego dochodu na osobę w rodzinie. Cena jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych ustalona przez MGOPS wynosiła 50 zł na rok 2012 i 40 zł na rok 2013 i była zgodna ze stawką zawartą w umowie zlecenie. Obniżenie ceny usług specjalistycznych wynikało z decyzji Kierownika Ośrodka i związane było z przeprowadzoną analizą rynku, w wyniku której stwierdzono, że na terenie województwa kujawsko-pomorskiego koszty takich usług uległy zmniejszeniu. Analiza 28 decyzji przyznających świadczenia specjalistyczne wykazała, że wyliczona w nich kwota odpłatności była zgodna z wysokościami procentowymi określonymi w § 4 ust. 3 rozporządzenia. Na podstawie § 6 rozporządzenia, po spełnieniu przesłanek określonych w tym przepisie, wszystkie osoby objęte ww. usługami zostały decyzją Kierownika MGOPS zwolnione z odpłatności. Tym samym, w latach 2012-2013 MGOPS nie uzyskał dochodów z tytułu realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych.

(dowód: akta kontroli str. 36-44, 81-82)

⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.)

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.

5. Planowanie, wysokość i wykorzystanie kwot dotacji na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych

Podstawą do określenia wysokości planowanych środków na realizację usług opiekuńczych w 2013 r. była kwota poniesionych wydatków na ten cel w 2012 r., liczba osób objętych pomocą, liczba godzin realizowanych usług oraz cena za godzinę pracy specjalisty. Planowanie środków na 2012 r. (92.800 zł) wynikało ze zgłoszonych zapotrzebowań na ten cel. Oszacowana w ten sposób kwota była zgłaszana do Urzędu Miejskiego w Strzelnie. Ostateczny plan wydatków na realizację usług opiekuńczych określany był w budżecie Gminy Strzelno na podstawie decyzji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. W ciągu roku dokonywano analizy wykonania środków na realizację usług opiekuńczych i w razie wystąpienia dodatkowych potrzeb w tym zakresie Urząd Miejski w Strzelnie zgłaszał do Wojewody konieczność zwiększenia planu wydatków.

W 2012 r. na realizację usług opiekuńczych (plan pierwotny) zaplanowano kwotę 92.800 zł. Decyzją Wojewody przyznano kwotę 92.800 zł z przeznaczeniem na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. MGOPS na realizację zadania otrzymał kwotę 82.800 zł, z czego wydatkowano 78.539,25 zł. Niewykorzystana część dotacji 4.260,75 zł została terminowo zwrócona do budżetu państwa.

W 2013 r. na realizację ww. usług zaplanowano kwotę 93.000 zł. W ciągu roku zwrócono się o zwiększenie planu wydatków o kwotę 33.568 zł, co wynikało z większej liczby złożonych wniosków niż planowano pierwotnie. Plan wydatków po zmianach wyniósł 126.568 zł. Decyzjami Wojewody przyznano ww. kwoty z przeznaczeniem na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych. MGOPS na realizację zadania otrzymał planowaną kwotę, z czego wydatkowano 121.487,95 zł. Niewykorzystana część dotacji 5.080,05 zł została terminowo zwrócona do budżetu państwa.

Kierownik Ośrodka podała, że otrzymana w latach 2012-2013 kwota dotacji na specjalistyczne usługi opiekuńcze była wystarczająca i pozwoliła całkowicie zrealizować zadanie.

(dowód: akta kontroli str. 45-80, 84-97)

6. Skargi i wnioski dotyczące przyznawania prawa do specjalistycznych usług opiekuńczych

Opis stanu faktycznego

W okresie kontrolowanym nie było skarg i wniosków związanych z przyznawaniem lub realizacją specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

(dowód: akta kontroli str. 83)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, dnia lipca 2014 r.

Kontroler
Lucyna Cierzniakowska-Morzyńska
gł. specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis